משניות מבוארות

מסכת בכורים פרק ב

ט"ז סיון

הָאִשָּׁה לְפָנַי ה' עַל חַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא", לְרבות מַזִּיד שׁוֹגֵג. ב) **וְנִזְיד שְׁעוֹרִים** ג) **וְעוֹד שְׁבוּעַת הָעֵדוּת**, קָרְבָּן הַבָּא עַל שְׁבוּעַת הָעֵדוּת. דְּחִיב בְּה עַל הַמַּזִּיד דְּלֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְנֶעְלַם, דִּבְכָל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁבְּאוֹתָהּ פָּרָשָׁה כְּתִיב וְנֶעְלַם וְנֶעְלַם, דְּכְתִיב בְּחַטָּאת הַמִּקְדָּשׁ. דְּלִיף מִ"חֶטְאוֹ" דְּכְתִיב גַּבֵּי פִּקְדוֹן (שם כא,ב), כְּמוֹ "מֵחֶטְאוֹ" דְּכְתִיב גַּבֵּי עֵדוּת (שם א,ג), (וְאַף עַל גַּב דְּלֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְנֶעְלַם צָרִיךְ גְּזֵרָה שָׁוָה, כֵּיוָן דְּלִיפְיָא אַחֲרִינֵי גַּבֵּיהּ).

ג) חֲמִשָּׁה מְבִיאִין קָרְבָּן אֶחָד עַל בְּנֵי הַרְבֵּה, וְחֲמִשָּׁה מְבִיאִין קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד. הֵינוּ שֶׁהַקְּשִׁירִי מְבִיא בְּהֵמָה וְהָעֲנִי מְבִיא תּוֹרִים אוֹ מִנְחָה, וּמִפְּרַשׁ, **אֵלּוּ מְבִיאִין קָרְבָּן אֶחָד עַל עֲבֵרוֹת הַרְבֵּה.** א) **הַבָּא עַל הַשִּׁפְחָה חֲרוּפָה בְּיֹאוֹת הַרְבֵּה**, וְאֲפִילּוּ שֶׁהֱיְתָה לוֹ יְדִיעָה בְּיָמִים, דְּכְתִיב (שם יט, כט): "עַל חַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא" לְרבות בְּיֹאוֹת הַרְבֵּה, וְאִם בָּא עַל כָּמָה שִׁפְחוֹת אֲפִילּוּ בְּבַעֲלֵי אֶחָד חַיָּב עַל כָּל שִׁפְחָה, דְּכְתִיב "הָיוֹא שִׁפְחָה" לְחַיֵּב עַל כָּל שִׁפְחָה (שם ב) **וְנִזְיד שֶׁנִּטְמְאוּ טְמֵאוֹת הַרְבֵּה.** וְנִבְטְלָה שְׁבוּעָה לֹא צָרִיךְ קְרָא דְּטְמֵאָה בְּטְמֵאָה אֲרִיכְתָא, דְּמִי, אֶלָּא אֲפִילּוּ נִטְמָא בְּיוֹם שְׁבִיעִי, דְּבוֹ בְּיוֹם חֵלֶב נְזִירוּת טָהֳרָה, כֵּיוָן שֶׁעָדַיִן לֹא הִגִּיעַ הַקָּרְבָּן לְיָדוֹ מְחַיֵּב אֶלָּא קָרְבָּן אֶחָד. ג) **וְהַמְּצֹרָע לְאַשְׁתּוֹ עַל יְדֵי אֲנָשִׁים הַרְבֵּה**, מְבִיא קָרְבָּן אֶחָד. (מִמְּצֹרָע הוּא הַחַיָּאת מִמְּנָתוֹ אַחַת, דְּכְתִיב (במדבר ה, כט): "זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת" תּוֹרָה אַחַת לְקִנְאוֹת הַרְבֵּה). **וּמְצֹרָע שֶׁנִּתְגַּנֵּעַ נְגָעִים הַרְבֵּה**, אֲפִילּוּ נִתְגַּנֵּעַ וְנִתְרַפֵּא וְשׁוּב נִתְגַּנֵּעַ וְנִתְרַפֵּא, מְבִיא קָרְבָּן אֶחָד. דְּכְתִיב: "זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע", תּוֹרָה אַחַת לְמְצֹרָע שֶׁל פְּעָמִים הַרְבֵּה. **הַבִּיא צִפֳּרִי**, שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיִּות, אַחַת לִשְׁחִיטָה וְאַחַת לְשִׁלּוּחַ. **וְנִתְגַּנֵּעַ לֹא עָלוּ לוֹ** צִפֳּרִין שֶׁקִּבְּלוּ בְּעֵינַיִם אוֹ בְּעֵשָׂרִים, **עַד שֶׁיְּבִיא אֶת חַטָּאתוֹ**, שֶׁאִם הָיָה עָשִׁיר שֶׁהֵבִיא הַצִּפֳּרִין וְנִתְעַשֵּׁר אַחַר כָּךְ, צָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן עָשִׁיר, וְאִם הָיָה עָשִׁיר בְּשָׁעָה שֶׁהֵבִיא צִפֳּרִין אַחַר כָּךְ, מְבִיא קָרְבָּן עָנִי, עַד שֶׁיְּבִיא אֶת הַחַטָּאת, דְּתַרְוַיְיהוּ אִלֵּזִין, דְּכְתִיב (שם יד, לט): "אֲשֶׁר לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ בְּטָהֳרָתוֹ", וְקָרְבָּנוֹת הוּא הַחַטָּאת שֶׁמְּתִירוֹ לָאֱכֹל בְּקָדָשִׁים, וְהֵינוּ כְּשֶׁלֹּא תַּשִּׂיג יָדוֹ בְּשָׁעָה שֶׁמְּבִיא הַחַטָּאת אָז יָבִיא קָרְבָּן שֶׁל דָּל. ד) **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיְּבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ**, דִּבְקוֹרְבָנוֹ אֲשָׁמוֹ שֶׁמְּשַׁמֵּעַ שְׁוֹתֵן מִדָּמוֹ עַל בְּהוֹנוֹתָיו וּמַכְשִׁירוֹ לָאֱכֹל בְּקָדָשִׁים. ד) ה) **הָאִשָּׁה שֶׁיְּלָדָהּ וְלִדּוֹת הַרְבֵּה כְּיָצֵד הַפִּילָה לְבָנִים תּוֹר שְׁמוֹנִים** לְלֵדַת שְׁמוֹנִים וְהִעְבִּרָה, **וְחוֹזֶרֶת וְהַפִּילָה תּוֹר שְׁמוֹנִים** בְּקֵן, לְאַחַר כְּרָעִים וְהוּא שֶׁל יְצִירָה, שֶׁהֵיא אַחַר כ"ד יוֹם מִלֵּדָה קוֹדֶמֶת, וְחוֹזֶרֶת וְהַפִּילָה בְּתוֹר כ"ד יוֹם שֶׁל לֵדָה זוֹ. **וְהַמְּפֻלָּת תְּאוֹמִים** אֲפִילּוּ שֶׁהֵיקֵם הַפִּילָה אַחַר לְאַחַר כְּרָעַיִם, וְהַשְּׁנִי שֶׁנִּתְהַוֶּה וְיָצָא בְּתוֹךְ יְמֵי טוּהַר, הֵינוּ אַחַר ז' וְשִׁלּוּשִׁי בְּתוֹךְ יְמֵי טוּהַר שֶׁל הַשֵּׁנִי, גַּם אִשָּׁה זוֹ מְבִיאָה קָרְבָּן אֶחָד עַל לִדּוֹת הַרְבֵּה, דְּכְתִיב (שם יב, ה): "זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת" שֶׁמְּבִיאָה קָרְבָּן אֶחָד לְלִדּוֹת הַרְבֵּה. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְבִיאָה עַל הָרִאשׁוֹן קָרְבָּן אֶחָד, וְאִינָהּ מְבִיאָה עַל הַשֵּׁנִי, מְבִיאָה עַל הַשְּׁלִישִׁי וְאֵינָהּ מְבִיאָה עַל הָרְבִיעִי,** דְּהָלָא הַשְּׁלִישִׁי נוֹלַד אַחַר מִלֹּאת דְּשְׁנֵי זְגָם בְּטֹלֶד תְּאוֹמִים מְיַיְרֵי בְּטֹלֶד הַשְּׁלִישִׁי אַחַר מִלֹּאת הָרִאשׁוֹן, דְּסוֹבַר רַבִּי יְהוּדָה לֵדָה שֶׁהֵן אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת, כֵּיוָן שֶׁאֵינָהּ מְבִיאָה קָרְבָּן עָלָיו. **אֵלּוּ מְבִיאִין קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד**, שֶׁעֲשִׁירִי מְבִיא בְּהֵמָה וְעָנִי מְבִיא תּוֹרִים אוֹ

ט"ז סיון

כְּלֻשּׁוֹן בְּנֵי אָדָם, הָכָא שֶׁאֵנִי מִדַּכְתִּיב (שם): "כִּי לֹא חֻפָּשָׁה" הַחֻפָּדָה לֹא נִסְתְּרָה לְמָנָה לִי. שֶׁמֵּע מִנַּהּ לְחָצְיָהּ שִׁפְחָה וְחָצְיָהּ בַּת חוֹרִין. וּמִפְּרַשׁ הַתָּם עוֹד חִלּוּקִים בֵּין כָּל הָעֲרָיוֹת לְבֵין שִׁפְחָה חֲרוּפָה. ה) **כָּל הָעֲרָיוֹת אֵם אֹתָהּ מִהֲעֲרָיוֹת גָּדוֹל, וְאֹתָהּ מִהֲעֲרָיוֹת קָטָן, הַקָּטָן פָּטוּר וְאֹתָהּ חַיָּב.** דְּכְתִיב "הַבָּגוֹל לוֹ בְּנֵי אָדָם, הָכָא הַקָּטָן פָּטוּר וְאֹתָהּ חַיָּב. גַּם הַשֵּׁנִי פָּטוּר, דְּהָא מִתְקַשֵּׁי לְעִיל בְּמִשְׁנָה ד **אֹתָהּ מִהֲעֲרָיוֹת עַד וְאֹתָהּ מִהֲעֲרָיוֹת יָשָׁן, הַיָּשָׁן פָּטוּר וְהָעֵר חַיָּב, וּבִשִּׁפְחָה חֲרוּפָה שֶׁיְּהֵא פָּטוּרוּן דְּהָקְשֵׁנָא לְבַדֵּדֵי. אֹתָהּ שׁוֹגֵג וְאֹתָהּ מֵזִיד בְּהִכָּרֵת**, דְּכְתִיב "וְהָעֵר הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמָּיהָ", **הַשּׁוֹגֵג בְּחַטָּאת וְהַמֵּזִיד בְּהִכָּרֵת**, וּבִשִּׁפְחָה חֲרוּפָה אִם הִיא שׁוֹגֶגֶת שֶׁיְּהֵא חַטָּאת, אֶלָּא שֶׁיְּהֵא מֵזִיד בְּהִכָּרֵת. **הַמֵּזִיד בְּהִכָּרֵת** (ויקרא כ, ט): "אִם הוֹדֵעַ אֵלָיו חַטָּאתוֹ", דְּכְתִיב "אִם הוֹדֵעַ אֵלָיו חַטָּאתוֹ" וְלֹא שִׁיּוֹדִיעוּהוּ אֲחֵרִים, וְהָא דְּאִיתָא לְעִיל שֶׁחַיָּב בְּשָׁעֵים אוֹמְרִים לוֹ אֲכַלְתָּ חֵלֶב, מְיַיְרֵי שֶׁאֵינוֹ מְכַחִישׁוֹ. אֲבָל **רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֲכַלְתָּ חֵלֶב לְבָעֵי קָרֵב.** וְאִם הוֹדוּ אֵלָיו חַטָּאתוֹ, וְעָלָה בְּדַעְתּוֹ, דְּאִי בְּתְרֵי לֵא בָּעֵי קָרֵב. וְאִם הָיוּ שְׁתֵּי חַתִּיכוֹת לְפָנָיו אֶחָד חֵלֶב וְאֶחָד שֶׁמֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵאֵיזוֹ מֵהֶן אָכַל, **עַד אֶחָד אוֹמֵר אָכַל חֵלֶב, וְעַד אֶחָד אוֹמֵר לֹא אָכַל חֵלֶב, וְכֵן אִם אִשָּׁה נוֹקֶבֶת אָכַל חֵלֶב וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא אָכַל חֵלֶב, מְבִיא אִשָּׁה וְדָקֵהּ בְּהֲעִירוּ שֶׁיְּהֵא בְּיַחַד, וְאִם עַד אֶחָד אוֹמֵר אָכַל חֵלֶב וְהוּא אוֹמֵר לֹא אָכַלְתִּי, פָּטוּר,** דְּכָל הָנֵי דְּנָפֵיק אֵם אֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ. **וְאִם שְׁנַיִם אוֹמְרִים אָכַל וְהוּא אוֹמֵר לֹא אָכַלְתִּי חֲכָמִים אוֹמְרִים, דְּדָרְשֵׁי דְּכְתִיב "אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ" וְלֹא שִׁיּוֹדִיעוּהוּ אֲחֵרִים, וְהָא דְּאִיתָא לְעִיל שֶׁחַיָּב בְּשָׁעֵים אוֹמְרִים לוֹ אֲכַלְתָּ חֵלֶב, מְיַיְרֵי שֶׁאֵינוֹ מְכַחִישׁוֹ. אֲבָל **רַבִּי מֵאִיר מְחַיֵּב.** אָמַר **רַבִּי מֵאִיר בְּהֲעִירוּ שְׁנַיִם לְמִיתָה חֲמוּרָה** כְּגוֹן כְּשֶׁהֵם מְעִידִין שֶׁהֻרַּג הַנֶּפֶשׁ מְכַיְּיֵעִין אוֹתוֹ לִידֵי מִיתָה, **לֹא יַבִּיאוּהוּ לִידֵי לְקִרְבָּן הַקֶּבֶל, אֲמָרוּ לוֹ אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לוּמַר מֵזִיד הָיִיתִי** הָיָה פָּטוּר מִקָּרְבָּן, דְּמֵזִיד פָּטוּר מִקָּרְבָּן, דְּכְתִיב (שם ד, ב): "וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה", וְגַם מַעֲנֶה, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְכַחִישׁוֹ. אֲבָל מִפְּרָשִׁינָן דְּבוּרֵיהּ שֶׁאוֹמֵר לֹא אֲכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֶלָּא מֵזִיד. וְלָכֵן נָאֱמַן נֶגֶד שְׁנֵי עֵדִים. **ב) אָכַל חֵלֶב וְחֵלֶב שְׁנֵי זִיתִי חֵלֶב בְּהֶעְלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת, אֲבָל חֵלֶב דָּם וּנוֹתָר וּפִגּוּל בְּהֶעְלֵם אֶחָד, חַיָּב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד** דְּשָׁמוּת מִחְלְקוֹת. **וְזֶה חוֹמֶר בְּמִנְיַן הַרְבֵּה מִמִּנְיַן אֶחָד, וְחוֹמֶר בְּמִנְיַן אֶחָד מִמִּנְיַן הַרְבֵּה, שֶׁאִם אָכַל כְּחַצִּי זַיִת וְחָזַר וְאָכַל כְּחַצִּי זַיִת** וְלֹא שֶׁהָה בֵּינַיְתַיִם, וְכֵן לֹא הָיְתָה לוֹ יְדִיעָה בֵּינַיְתַיִם, אִם שֶׁנִּיכָּם מִעַט אִשָּׁה בְּתַשְׁלִין, וְאִם הוּא מִשְׁנֵי מִינִין פָּטוּר. **ג) וְכָמוּהוּ יְשׁוּהָה הָאוֹכֵל לִשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים שֶׁיִּצְטָרְפוּ,** רוֹאִין אוֹתָן **כְּאִלּוּ אֲכָלָן קְלִיּוֹת, שֶׁהַקְּרָבָנוֹת** חִיּוּב קְלִיּוֹן אִם שֶׁהָה יוֹתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס, **דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שֶׁיִּשְׁהֶה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס,** חֲצִי שֵׁעוּר שֶׁל עֵרוּב. שֶׁכְּלָל כְּפַר חֵי בְּיָרִים, מִמְּצַא חֲצִי כְּפַר ד' בְּיָרִים. וְרַמְבַּ"ם פְּרֵשׁ שֶׁהוּא ג' בְּיָרִים (וּפַרְשׁוּהוּ בְּמַסֶּכֶת פֵּאָה פְּרָק ה' מִשְּׁנָה ה', בְּמִשְׁנָה אִם פּוֹחֲתִין מִכְּפַר בְּפוּדְיוֹן מֵאַרְבַּע קִיאִין בְּכֻלָּם). **אֲכָל אֲכָלָן טְמֵאִין** כְּחֲצִי פְּרָס נִפְסָל מֵלֶאֱכֹל בְּתְרוּמָה, **אוֹ וְשָׁהָה מִשִּׁקְוֵי טְמֵאִין** רְבִיעִית, נְמֵי נִפְסָל לֶאֱכֹל תְּרוּמָה

מסכת בכורים פרק ג

ט"ז סיון

עַד שִׁיּוּבַל, אוֹ **שְׁתָּה רְבִיעִית יַיִן וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ** וְעָבַד עֲבוֹדָה, חַיָּב כָּרֵת, וּמִפְּרָשׁ הַתָּנָא בְּאֵיזוֹ אֹפֶן מַחֲיָב. **וְשָׁהָה כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס** הֵינוּ שֶׁאֹכֶל הַשְּׁעוּרִין אוֹמֵר אִם הִפְסִיק בֵּינַיִם אֲכִילַת פְּרָס, וְאִם שֶׁהָה יוֹתֵר אֵינוֹ חַיָּב. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם הִפְסִיק בֵּין אֲכִילַת פְּרָס שֶׁלּוֹ שְׁתָּה הָרְבִיעִית בְּפָנָם אֲחֵרִים, אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹתוֹ מַיִם** (ויקרא ט, ט): **פְּטוּר שֶׁהוּא.** פְּטוּר דְּכְתִיב (ויקרא ט, ט): "וַיִּשְׁחָט אֵת הַשִּׁחוּט", "דֶּרֶךְ שְׁחִיטָתוֹ, וְאִם אֵינוֹ שׁוֹתֶהוּ בְּפָנִים אֲחֵרִים אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ בּוֹ מַיִם, אֵינוֹ דֶּרֶךְ שְׁחִיטָתוֹ, אֲבָל שְׁתָּה יוֹתֵר מִרְבִיעִית אֲפִילּוּ אֵינוֹ בְּבַת אַחַת, גַּם כֵּן פָּטוּר. **ד) יֵשׁ אוֹכֵל אֲכִילָה אַחַת וְחַיָּב עָלֶיהָ אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאָשָׁם** אוֹכֵל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאָשָׁם אֶחָד שֶׁנִּתְּנוּ מִן הַקֹּדֶשׁ בְּשׁוֹגֵג, **רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אִם הָיְתָה** יוֹם הַכִּפּוּרִים **שַׁבָּת וְהוֹצִיאוֹ בְּפִיו** לִרְשׁוּת הָרַבִּים בְּשֵׁעַת אֲכִילָה, חַיָּב גַּם עַל הַהוֹצָאָה, אַחַת מִשּׁוּם שַׁבָּת וְאַחַת מִשּׁוּם יוֹם הַכִּפּוּרִים **אָמְרוּ לוֹ אֵינוֹ מִן הַשֵּׁם** אִין אִסּוּר חִטָּאת הַזֶּה מִשּׁוּם אֲכִילָה דְּאִיסּוּר אֲכִילָה אֶלָּא מִשּׁוּם הוֹצָאָה, וְהַהֵנָּא לָא חַיְיבִי אֶלָּא אִסּוּרִין הַבָּאִין מִשּׁוּם אֲכִילָה. **ה) יֵשׁ בָּא בְּיֹאוֹת אַחַת וְחַיָּב עָלֶיהָ שֵׁשׁ חֲטָאוֹת, הַבָּא עַל בַּת** שֶׁנּוֹלְדָה לוֹ לְבִשָּׁה עַל אִמּוֹ וּהוֹלִיד בַּת וְנִשְׁאֵת לְאָחִיו וּמֵת, וְלְאַחַר מִיתָתוֹ נִשְׁאָה אֲחִי אָבִיו וּבָא לָהּ שֶׁהוּא אֲבִי אֲבִיו אוֹ כְּשֶׁהִיא נִדָּה, **חַיָּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם** א) **בַּתּוֹ** ב) **וְאַחוֹתוֹ** מֵאִמּוֹ, ג) **וְאִשְׁת אָחִיו,** ד) **וְאִשְׁת אִישׁ,** ה) **וְאִשְׁת אִשָּׁה,** ו) **וְנִדָּה.** **וְהִבָּא עַל בַּת בַּתּוֹ** שֶׁנִּשְׁאָה בְּנוֹ וּמֵת וְנִשְׁאָה אָחִיו אֲבִי אֲבִיו וּמֵת וְנִשְׁאָה בְּנוֹ וּמֵת וְנִשְׁאָה אֲחִי אֲבִי אֲבִיו וּמֵת וְנִשְׁאָה בַּת חִתְנוֹ, שֶׁהִיא הִיְתָה אַחוֹת בַּת בַּתּוֹ מִן הָאָב, וְלָכֵן **חַיָּב עָלֶיהָ, מִשּׁוּם** א) **בַּת בַּתּוֹ,** ב) **וְלָכֵן,** ג) **וְאַחוֹת אִשְׁתּוֹ,** ד) **וְאִשְׁת אָחִיו,** ה) **וְאִשְׁת אָחִי אָבִיו,** ו) **וְאִשָּׁה אִשָּׁה.** **וְהִבָּא עַל חֲמוֹתוֹ וְעַל אֵם חֲמוֹתוֹ,** ג) **וְאִשְׁת אָחִיו,** ד) **וְאִשְׁת אִישׁ,** ה) **וְאִשְׁת אִשָּׁה,** ו) **וְנִדָּה.** **וְהִבָּא עַל אֵם חֲמוֹתוֹ** וְעַל אֵם חֲמוֹתוֹ, **וְע